

**Advies 07/2025 over het ontwerpuitvoeringsbesluit van de
Europese Commissie betreffende de adequaatheid van de
bescherming van persoonsgegevens door de Europese
Octrooiorganisatie in het kader van Verordening (EU) 2016/679**

Vastgesteld op 5 mei 2025

Translations proofread by EDPB Members.

This language version has not yet been proofread.

Samenvatting

Op 4 maart 2025 heeft de Europese Commissie de procedure in gang gezet voor de vaststelling van haar ontwerpuitvoeringsbesluit (“ontwerpbesluit”) betreffende de adequaatheid van de bescherming van persoonsgegevens door de Europese Octrooiorganisatie (“EOO” of “de Organisatie”)¹.

Op 5 maart 2025 heeft de Europese Commissie het Europees Comité voor gegevensbescherming (EDPB) om advies gevraagd. Het EDPB heeft de vraag of de EOO een adequaat beschermingsniveau biedt, beoordeeld op basis van een analyse van het ontwerpbesluit zelf en van de door de Europese Commissie ter beschikking gestelde documentatie.

Het EDPB richtte zich op de beoordeling van het rechtskader en de gegevensbeschermingsregels die van toepassing zijn op de EOO en de rechtsmiddelen waarover personen in de Europese Economische Ruimte (EER) beschikken, met inbegrip van de inzage van overheidsinstanties in persoonsgegevens die van de EER naar de EOO worden doorgegeven.

Het EDPB heeft ook beoordeeld of de waarborgen waarin het rechtskader van de EOO voorziet, zijn vastgesteld en doeltreffend zijn, en heeft zijn beoordeling met name toegespitst op het toezicht en de handhaving, rekening houdend met de specifieke kenmerken van internationale organisaties.

Het EDPB heeft zich bij deze werkzaamheden met name gebaseerd op de adequaatheidsreferentie dat is vastgesteld door de Groep artikel 29².

Het EDPB merkt in positieve zin op dat het gegevensbeschermingskader van de EOO veel overeenkomsten vertoont met het gegevensbeschermingskader van de Europese Unie, onder meer wat betreft de gegevensbeschermingsrechten en -beginselen.

Het heeft ook geconcludeerd dat bepaalde aspecten verder moeten worden verduidelijkt en nauwlettend door de Europese Commissie moeten worden gevolgd.

Het EDPB verzoekt de Commissie met name te verduidelijken dat, in het kader van de door de EOO ingevoerde governancestructuur voor gegevensbescherming, de verwerkingsverantwoordelijke (d.w.z. het Europees Octrooibureau) de uiteindelijk verantwoordelijke blijft voor inbreuken op de gegevensbeschermingsregels.

Met betrekking tot verdere doorgiften merkt het EDPB op dat het vereiste om het beschermingsniveau niet te ondermijnen niet uitdrukkelijk wordt genoemd in verband met de zogenaamde “doorzending” van persoonsgegevens aan overheidsinstanties in de staten die partij zijn bij de EOO. Het EDPB verzoekt de Commissie om dit punt te verduidelijken en te verhelderen welke waarborgen van toepassing zijn wanneer persoonsgegevens worden doorgegeven in de specifieke context van de octrooiverleningsprocedure.

Gezien de nauwe band tussen de functionaris voor gegevensbescherming (data protection officer – DPO) en het Comité voor gegevensbescherming (Data Protection Board – DPB), alsook het belang van onderzoeks-, audit- en corrigerende bevoegdheden, beveelt het EDPB de Commissie aan om de wisselwerking tussen die bevoegdheden verder te verduidelijken, met name wat betreft de uitoefening ervan, en om de rol van de DPO bij de behandeling van verzoeken van betrokkenen en zijn eventuele rol in de klachtenprocedure bij het DPB te verduidelijken. Voorts merkt het EDPB op dat de (met redenen omklede) adviezen die het DPB uitbrengt in het kader van de klachtenprocedure niet

¹ Perscommuniqué https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/sv/ip_25_613.

² Groep artikel 29, WP 254 rev. 01, vastgesteld op 28 november 2017 en laatstelijk herzien en vastgesteld op 6 februari 2018, bekrachtigd door het EDPB.

bindend zijn en verzoekt de Commissie om na te gaan en te waarborgen dat de bevoegdheden van het DPB in dit verband bindend zijn, en te beoordelen of daartoe aanvullende waarborgen kunnen worden vastgesteld.

Het EDPB heeft ook het rechtskader van de EOO geanalyseerd met betrekking tot de inzage van overheidsinstanties in en het gebruik van persoonsgegevens die vanuit de Unie naar de Organisatie worden doorgegeven. In dit verband benadrukt het EDPB dat de beoordeling van de inzage van overheidsinstanties in dit geval verschilt van de overeenkomstige beoordeling van het beschermingsniveau dat door een derde land wordt geboden. Het specifieke scenario van een besluit over de adequate bescherming van persoonsgegevens door een internationale organisatie vereist een herziening van de regels die bepalen hoe die organisatie verzoeken om inzage van overheidsinstanties verwerkt.

Wat de verdragsluitende staten betreft, worden de immuniteiten van de EOO aangevuld met een verplichting tot medewerking. Daartoe kan de EOO haar immuniteit van rechtsmacht en van executie opheffen om te reageren op inzageverzoeken van de overheid. Het EDPB verzoekt de Commissie om, met name met het oog op inzageverzoeken voor rechtshandavings- en nationale veiligheidsdoeleinden, verder te verduidelijken hoe de verplichting tot medewerking zich verhoudt tot het concept van immuniteit. In dit verband verzoekt het EDPB de Commissie om ook de autoriteit en de discretionaire bevoegdheid van de voorzitter bij het nemen van een besluit over een verzoek om medewerking te verduidelijken.

Indien de EOO ervoor kiest te voldoen aan een verzoek om inzage van een verdragsluitende staat, zijn de vereisten inzake doorzending van toepassing. Deze regels zijn van toepassing op alle verdragsluitende staten, ongeacht of de verdragsluitende staat een EER-lidstaat is of uit het oogpunt van de EU-wetgeving inzake gegevensbescherming kan worden aangemerkt als derde land. Het EDPB onderstreept dat er voldoende aandacht moet worden besteed aan de vereisten van hoofdstuk V van de AVG, voor zover dat nodig is om de essentiële gelijkwaardigheid vast te stellen, en verzoekt de Commissie te verduidelijken welke waarborgen in dergelijke gevallen van toepassing zijn.

Inhoudsopgave

1.	Inleiding.....	5
1.1	Structuur en gegevensbeschermingskader van de EOO.....	6
1.2	Specifieke kenmerken van internationale organisaties.....	7
1.3	Voorrechten en immuniteiten van de EOO	7
1.4	Gegevensbeschermingsbeheer bij de EOO.....	8
2.	ALGEMENE ASPECTEN VAN GEGEVENSBESCHERMING	8
2.1	Inhoudelijke beginselen	8
2.1.1	Begrippen	9
2.1.2	Gegevensbeschermingsbeginselen.....	9
2.2	Individuele rechten	10
2.3	Beperkingen op verdere doorgifte.....	11
2.3.1	Doorzendingen van persoonsgegevens	11
2.4	Procedurale en handhavingsmechanismen	13
2.4.1	Functionaris voor gegevensbescherming en Comité voor gegevensbescherming	14
2.4.2	Onderzoeks- en correctiebevoegdheden.....	15
2.4.3	Klachtenprocedure bij het Comité voor gegevensbescherming.....	17
2.4.4	Verhaalmechanismen en arbitrage.....	17
3.	INZAGE EN GEBRUIK VAN PERSOONSgegevens DIE VANUIT DE UNIE DOOR OVERHEIDSINSTANTIES AAN DE EUROPESE OCTROOIORGANISATIE WORDEN DOORgegeven	19
3.1	Verwerking door de EOO van verzoeken van de overheid om inzage van persoonsgegevens 20	
3.2	Beperking van de rechten van betrokkenen.....	22
4.	UITVOERING VAN EN TOEZICHT OP HET ONTWERPBESLUIT	22

Het Europees Comité voor gegevensbescherming,

Gezien artikel 70, lid 1, punt s), van Verordening (EU) 2016/679/EU van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG (hierna “AVG”),

Gezien de Overeenkomst betreffende de Europese Economische Ruimte (EER) en met name bijlage XI en Protocol 37 daarbij, zoals gewijzigd bij Besluit nr. 154/2018 van het Gemengd Comité van de EER van 6 juli 2018³,

Gezien de artikelen 12 en 22 van zijn reglement van orde,

BRENGT HET VOLGENDE ADVIES UIT:

1. INLEIDING

1. Hoofdstuk V van de AVG omvat de voorwaarden voor de doorgifte van persoonsgegevens aan derde landen of internationale organisaties. De doorgifte van persoonsgegevens kan plaatsvinden op basis van een adequaatheidsbesluit van de Europese Commissie (artikel 45 AVG) of, bij gebreke daarvan, wanneer de verwerkingsverantwoordelijke of de verwerker passende waarborgen biedt, waaronder afdwingbare rechten en rechtsmiddelen voor de betrokkene (artikel 46 AVG). Bij ontstentenis van een adequaatheidsbesluit of van passende waarborgen, kan een doorgifte of een reeks van doorgiften aan een derde land of een internationale organisatie slechts plaatsvinden mits aan bepaalde voorwaarden is voldaan (artikel 49 AVG).
2. Het EDPB herinnert eraan dat adequaatheidsbesluiten ervoor zorgen dat persoonsgegevens die vanuit de EER naar derde landen worden doorgegeven voortdurend worden beschermd en een robuust doorgifte-instrument zijn om ervoor te zorgen dat de rechten van de betrokkene worden gewaarborgd wanneer gegevens buiten de EER worden doorgegeven.
3. Het EDPB is met name ingenomen met het initiatief van de Commissie om werk te maken van het eerste adequaatheidsbesluit voor een internationale organisatie, en onderstreept het belang van dit besluit om aan te tonen dat het rechtskader van internationale organisaties kan worden erkend als een die een passend beschermingsniveau waarborgt in de zin van artikel 45 AVG.
4. Het EDPB neemt deze gelegenheid te baat om de Commissie aan te sporen de dialoog met internationale organisaties voort te zetten om dit soort adequaatheidsbesluiten naast adequaatheidsbesluiten met betrekking tot derde landen te ontwikkelen, uit te breiden en vaker vast te stellen.

³ Alle verwijzingen in dit advies naar “lidstaten” moeten worden gelezen als verwijzingen naar “EER-lidstaten”.

1.1 Structuur en gegevensbeschermingskader van de EOO

5. De Europese Octrooiorganisatie, met zetel in München, is een intergouvernementele organisatie die is opgericht bij het Europees Octrooioverdrag (EOV)⁴. De organisatie heeft 39 verdragsluitende staten en bezit rechtspersoonlijkheid. Zij bestaat uit twee hoofdorganen: het Europees Octrooibureau ("het Bureau"), dat functioneert als de uitvoerende tak, en de raad van bestuur, die wetgevende bevoegdheden uitoefent namens de EOO en verantwoordelijk is voor beleidszaken (artikel 33 EOv).
6. De belangrijkste bevoegdheid van de EOO is de verlening van Europese octrooien, een taak die door het Bureau wordt uitgevoerd onder toezicht van de raad van bestuur.
7. De voorzitter vertegenwoordigt de EOO en leidt het Bureau, dat verschillende afdelingen omvat. De voorzitter is verantwoordelijk voor de gang van zaken bij het Bureau en voor disciplinaire zaken en legt verantwoording af aan de raad van bestuur. De raad van bestuur bestaat uit vertegenwoordigers van de verdragsluitende staten en ziet toe op het beleid en de activiteiten van het Bureau.
8. Op 30 juni 2021 heeft de EOO de gegevensbeschermingsregels (Data Protection Rules – DPR) vastgesteld om uitvoering te geven aan de artikelen 1B en 32A van het Ambtenarenreglement⁵ en die van toepassing zijn op de verwerking van persoonsgegevens door het Bureau⁶.
9. De DPR's worden aangevuld met door de voorzitter uitgevaardigde instrumenten, met name circulaire, interne administratieve instructies en besluiten (zoals het besluit over landen en entiteiten die een adequate gegevensbescherming bieden van 17 november 2022 en circulaire nr. 420 ter uitvoering van artikel 25 van de gegevensbeschermingsregels inzake de beperking van de rechten van betrokkenen). Al deze instrumenten zijn juridisch bindend⁷.
10. De DPR's worden verder aangevuld met operationele documenten van de functionaris voor gegevensbescherming, waarin meer gedetailleerde vereisten en procedures voor de verwerking van persoonsgegevens worden gespecificeerd (artikel 1, lid 2, punt c), DPR). Dergelijke operationele documenten maken deel uit van het gegevensbeschermingskader van de EOO en zijn als zodanig juridisch bindend, en zijn voor betrokkenen beschikbaar op de website van de EOO.

⁴ Overweging 7 van het ontwerpbesluit.

⁵ Het Ambtenarenreglement regelt aspecten met betrekking tot het personeel van de EOO, waaronder de rechten en plichten van het personeel. Zie in dit verband artikel 33 EOv. Het EOv is beschikbaar via de volgende link: https://link.epo.org/web/EPC_17th_edition_2020_en.pdf.

⁶ De verwerking van persoonsgegevens door de raad van bestuur van de EOO valt onder de gegevensbeschermingsregels van de raad van bestuur, terwijl de verwerking van persoonsgegevens door de Beperkte Commissie valt onder de gegevensbeschermingsregels van de Beperkte Commissie. In de gegevensbeschermingsregels van de raad van bestuur en die van de Beperkte Commissie is vastgesteld dat de DPR's van toepassing zijn op de verwerking van persoonsgegevens door respectievelijk de raad van bestuur en de Beperkte Commissie, met de nodige wijzigingen. In artikel 145 EOv wordt de rol van de Beperkte Commissie verduidelijkt.

⁷ Artikel 10 EOv, artikel 1, lid 2, punt a), DPR, en artikel 3, punt y), AVG.

1.2 Specifieke kenmerken van internationale organisaties

11. Overeenkomstig artikel 4, punt 26, AVG is een internationale organisatie “een organisatie en de daaronder vallende internationaalpubliekrechtelijke organen of andere organen die zijn opgericht bij of op grond van een overeenkomst tussen twee of meer landen”. Volgens het internationaal recht hebben internationale organisaties een vergelijkbare status als soevereine staten; volgens het beginsel van functionele immuniteit genieten internationale organisaties echter alleen voorrechten en immuniteiten voor zover dat nodig is voor de uitoefening van de taken waarvoor ze zijn opgericht⁸. Onder “voorrechten” vallen doorgaans uitzonderingen op het materiële recht van een staat (bv. belasting- en douanevrijstellingen), terwijl “immuniteiten” uitzonderingen zijn op juridische procedures, uitvoerings- en handhavingsmaatregelen.
12. Aan internationale organisaties kunnen voorrechten en immuniteiten worden verleend bij: multilaterale verdragen, internationale overeenkomsten tot oprichting van de internationale organisatie, vestigingsovereenkomsten met de gaststaat en binnenlandse wet- en regelgeving. Voorrechten en immuniteiten worden gewoonlijk erkend door de staten die lid zijn van de organisaties, tenzij derde landen de internationale organisatie uitdrukkelijk of impliciet in het nationale recht hebben erkend. Immuniteit ten aanzien van de nationale jurisdictie is echter niet absoluut en vereist dat personen over redelijke alternatieve middelen beschikken om hun rechten doeltreffend te beschermen⁹.

1.3 Voorrechten en immuniteiten van de EOO

13. De voorrechten en immuniteiten van de EOO zijn geregeld in het *Protocol inzake voorrechten en immuniteiten van de Europese Octrooiorganisatie* (“het Protocol”) en hebben onder meer betrekking op de kantoorruimten van de EOO (artikel 1 van het Protocol), de onschendbaarheid van de archieven (artikel 2), rechtsmacht en executie (artikel 3, lid 1, punt a)) en de eigendommen en activa van de EOO, behalve voor zover administratieve of voorlopige gerechtelijke dwang tijdelijk geboden zou zijn in verband met het voorkomen van ongevallen waarbij motorvoertuigen zijn betrokken die toebehoren aan de Organisatie of namens deze worden gebruikt, en het instellen van een onderzoek naar de toedracht van die ongevallen (artikel 3, lid 3) en vrijstelling van belasting (artikel 4).
14. De immuniteiten van de EOO worden aangevuld met een verplichting tot medewerking tussen de EOO en de overheidsinstanties van de verdragsluitende staten, zoals uiteengezet in artikel 20 van het Protocol. Bovendien heeft de voorzitter van het Europees Octrooibureau volgens artikel 19, lid 2, de plicht de immuniteit op te heffen, indien hij van oordeel is dat deze immuniteit aan de loop van het recht in de weg staat, en indien het mogelijk is van deze immuniteit afstand te doen zonder de belangen van de Organisatie in gevaar te brengen.

⁸ Christopher Kuner: International Organizations and the EU General Data Protection Regulation, University of Cambridge Faculty of Law Legal Studies Research Paper Series, [Paper 20/2018](#).

⁹ EHRM, Waite en Kennedy tegen Duitsland, verzoek nr. 26083/94, arrest van 18 februari 1999, punten 67-73.

1.4 Gegevensbeschermingsbeheer bij de EOO

15. Overeenkomstig artikel 3, punt g), DPR treedt het Europees Octrooibureau op als verwerkingsverantwoordelijke¹⁰. Uit hoofde van het kader voor gegevensbescherming van de EOO kan de verwerkingsverantwoordelijke operationele eenheden aanwijzen als “gedelegeerde verwerkingsverantwoordelijken” (artikel 28, lid 3, DPR). Volgens artikel 3, punt h), DPR is de gedelegeerd verwerkingsverantwoordelijke *“de operationele eenheid, vertegenwoordigd door haar hoofd, die erop toeziet dat alle verwerkingen van persoonsgegevens die binnen de operationele eenheid plaatsvinden, in overeenstemming zijn met deze regels. De persoon die de eenheid vertegenwoordigt, is een leidinggevende op hoog niveau, normaliter ten minste een hoofddirecteur”*.
16. Het EDPB merkt op dat deze interne governancestructuur gebruikelijk is bij internationale organisaties¹¹ gezien de omvang en de aard van het werk van dergelijke organisaties. Ook bedrijven hebben baat bij een interne structuur om de naleving van de gegevensbeschermingsregels te ondersteunen¹².
17. Het EDPB merkt echter op dat de uiteindelijke verantwoordelijkheid bij inbreuken op de gegevensbeschermingsregels moet blijven berusten bij de verwerkingsverantwoordelijke (d.w.z. het Europees Octrooibureau)¹³. In het licht van het bovenstaande verzoekt het EDPB de Commissie om dit punt verder te verduidelijken.

2. ALGEMENE ASPECTEN VAN GEGEVENSBESCHERMING

2.1 Inhoudelijke beginselen

18. Hoofdstuk 3 van de adequaatheidsreferentie is gewijd aan de “inhoudelijke beginselen” en verwijst naar basisbegrippen en -beginselen inzake gegevensbescherming. Het systeem van een derde land of een internationale organisatie moet dergelijke basisbegrippen en -beginselen bevatten om een niveau van bescherming van persoonsgegevens te waarborgen dat in essentie gelijkwaardig is aan het door het EU-recht gewaarborgde niveau. Hoewel deze geen kopie hoeven te zijn van de terminologie die in de AVG wordt gehanteerd, moeten zij wel een afspiegeling vormen van de begrippen in de Europese gegevensbeschermingwetgeving. In de adequaatheidsreferentie wordt verwezen naar de volgende belangrijke begrippen: “persoonsgegevens”, “verwerking”, “verwerkingsverantwoordelijke”, “verwerker”, “ontvanger” en “gevoelige gegevens”.
19. Het EDPB is ingenomen met de erkenning van het recht op privacy en gegevensbescherming als grondrechten in de DPR.

¹⁰ In artikel 28 DPR wordt de rol van de verwerkingsverantwoordelijke binnen de EOO nader omschreven.

¹¹ Zo wordt in de gegevensbeschermingsregels van Eurocontrol verwezen naar “interne verwerkingsverantwoordelijken” <https://www.eurocontrol.int/sites/default/files/2024-05/eurocontrol-regulation-personal-data-protection-2024.pdf>; de EIB gebruikt de term “verwerkingsverantwoordelijke” voor zowel de gedelegeerde verwerkingsverantwoordelijken als de EIB, maar in de tekst wordt vaak verwezen naar “relevante verwerkingsverantwoordelijken”, waarbij duidelijk wordt gemaakt dat het gaat om een specifieke entiteit binnen de EIB; beschikbaar op https://www.eib.org/attachments/lucalli/20220237_data_protection_rules_implementing_eu_regulation_en.pdf

¹² EDPB-richtsnoeren 7/2020 over de begrippen “verwerkingsverantwoordelijke” en “verwerker” in de AVG, versie 2.1, vastgesteld op 7 juli 2021.

¹³ Ibid, punten 17 en 18.

2.1.1 Begrippen

20. Het EDPB erkent dat de in het gegevensbeschermingskader van de EOO gebruikte terminologie in overeenstemming is met die van het EU-gegevensbeschermingskader. Die afstemming is een positief punt dat weliswaar geen voorwaarde voor gelijkwaardigheid is, maar erkenning verdient.
21. Wat betreft de begrippen “gedelegeerd verwerkingsverantwoordelijke” en “operationele eenheid” en de praktische gevolgen daarvan, verwijst het EDPB naar punt 1.4 hierboven.

2.1.2 Gegevensbeschermingsbeginselen

22. De gegevensbeschermingsbeginselen van artikel 4, lid 2, en artikel 6 DPR vertonen grote gelijkenis met die van respectievelijk artikel 5 en artikel 6, lid 4, AVG. Evenzo weerspiegelen de rechtsgrondslagen voor verwerking van de artikelen 5, 7, 11 en 12 DPR de rechtsgrondslagen van artikel 6 AVG en de voorwaarden van de artikelen 9 en 10 AVG¹⁴.
23. Overeenkomstig artikel 11, lid 2, DPR kunnen bijzondere categorieën persoonsgegevens worden verwerkt onder zeer vergelijkbare voorwaarden als die van artikel 9 AVG, behalve in bepaalde gevallen die voortvloeien uit de aard van de EOO. Op grond van artikel 11, lid 2, punt f), DPR kunnen dergelijke gegevens bijvoorbeeld worden verwerkt wanneer dat noodzakelijk is voor een specifiek doel in verband met de uitvoering van een taak in het kader van de uitoefening van de officiële activiteiten van de organisatie of de legitieme uitoefening van het openbaar gezag dat aan de verwerkingsverantwoordelijke is verleend.
24. In dergelijke gevallen voorziet artikel 11, lid 2, punt f), DPR echter in specifieke maatregelen om ervoor te zorgen dat geen afbreuk wordt gedaan aan het beschermingsniveau van de bijzondere categorieën persoonsgegevens.
25. Het EDPB is ermee ingenomen dat, wat het doelbindingsbeginsel betreft, de verenigbaarheid van andere doeleinden in artikel 4, lid 2, punt b), en artikel 6 DPR op dezelfde wijze wordt opgevat als in artikel 5, lid 1, punt b), en artikel 6, lid 4, AVG.
26. Bovendien is het EDPB verheugd over de opnemings van het verantwoordingsbeginsel in artikel 4, lid 1, DPR, en van maatregelen die nodig zijn om de naleving aan te tonen, zoals het bijhouden van gegevens (artikel 32 DPR), verplichte kennisgeving van gegevensinbreuken (artikel 34) en een gegevensbeschermingseffectbeoordeling (artikel 38), alsook met de opnemings van privacy door ontwerp en door standaardinstellingen (artikel 27, leden 1 en 2, DPR), die ook de naleving van de beginselen van minimale gegevensverwerking en noodzakelijkheid waarborgen. Het EDPB stelt tevreden vast dat dergelijke beginselen en verplichtingen erg lijken op de beginselen en verplichtingen die zijn vastgelegd in de AVG.
27. Bovendien is het EDPB ermee ingenomen dat artikel 4, lid 1, DPR bepaalt dat de verwerkingsverantwoordelijke actief en voortdurend maatregelen moet treffen om de bescherming van persoonsgegevens bij zijn verwerkingsactiviteiten te waarborgen, waardoor hij verantwoordelijk wordt voor de naleving van de gegevensbeschermingswetgeving en verplicht wordt die naleving te allen tijde aan de betrokkenen aan te tonen.

¹⁴ Zie de overwegingen 26-29 van het ontwerpbesluit.

2.2 Individuele rechten

28. Het EDPB is verheugd dat de DPR's personen dezelfde rechten bieden als de AVG (artikelen 12 tot en met 22), namelijk het recht van inzage (artikel 18 DPR), het recht op rectificatie (artikel 19), het recht op gegevenswissing (artikel 20), het recht op beperking van de verwerking (artikel 21), het recht op overdraagbaarheid van gegevens (artikel 22), het recht van bezwaar (artikel 23) en het recht niet te worden onderworpen aan geautomatiseerde besluitvorming (artikel 24). Op dezelfde wijze wordt het recht van betrokkenen om op de hoogte te worden gesteld van beperkingen van hun rechten (artikel 23, lid 2, punt h), AVG) erkend in artikel 7 van circulaire nr. 420 van de voorzitter van de EOO.
29. Net als artikel 23 AVG bepaalt artikel 25 DPR dat bepaalde wettelijke bepalingen in het rechtskader van de EOO de toepassing van de in artikel 18 tot en met 25 DPR genoemde rechten kunnen beperken, en bepaalt dat artikel voorts de inhoud die de maatregelen waarin de beperkingen worden vastgelegd, minimaal moeten omvatten. Deze minimuminhoud komt overeen met de door de AVG vereiste inhoud. Bovendien moet elke beoordeling van de noodzaak van een beperking naar behoren worden gedocumenteerd.
30. Tot nu toe heeft de EOO deze bepaling uitgevoerd door middel van circulaire nr. 420, waarin wordt verduidelijkt welke rechten kunnen worden beperkt en voor welke doeleinden. Ook wordt daarin verduidelijkt dat de beperking tijdelijk is en dat het aan de verwerkingsverantwoordelijke is om te bepalen of, afhankelijk van de relevante omstandigheden, de beperking van toepassing is. Daarbij voert de verwerkingsverantwoordelijke per geval een noodzakelijkheids- en evenredigheidstoets uit, die moet worden gedocumenteerd en meegedeeld aan de DPO van de EOO. De DPO is bevoegd te verzoeken om herziening van een beperking en de verwerkingsverantwoordelijke moet de uitkomst van de herziening schriftelijk meedelen.
31. Het EDPB constateert tevreden dat betrokkenen overeenkomstig artikel 25, leden 2 en 4, DPR en artikel 7 van circulaire nr. 420 op de hoogte moeten worden gesteld van de beperkingen, tenzij dit het effect van de beperking teniet zou doen (in overeenstemming met artikel 23 AVG en artikel 25 van de verordening betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens door de instellingen, organen en instanties van de Unie), en van hun recht om de DPO te raadplegen over het aanvechten van de beperkingen en over hun rechten op grond van de artikelen 49 en 50 DPR (artikel 25, lid 3, punt b), DPR). In dit verband is het EDPB verheugd dat de informatie over beperkingen van de rechten van betrokkenen beschikbaar is op de website van de EOO in overeenstemming met artikel 7 van circulaire nr. 420.
32. Daarnaast merkt het EDPB op dat enkele beperkingen aan de rechten van betrokkenen zijn opgelegd in verband met de taken van de EOO. De EOO heeft bijvoorbeeld de plicht om het Europees Octrooiregister bij te houden, waarin bepaalde wettelijk vastgelegde persoonsgegevens worden gepubliceerd. Evenzo zijn het recht op rectificatie en het recht op wissing beperkt: de EOO kan niet voorzien in de rectificatie van informatie – met inbegrip van persoonsgegevens – die is opgenomen in documenten die in de octrooiverleningsprocedure worden gebruikt (zoals documenten die tot officiële en wettelijke procedures behoren, zoals een eis of een reactie daarop), en moet specifieke bewaartermijnen en publicatievereisten voor bepaalde documenten die in de octrooiverleningsprocedure worden gebruikt, in acht nemen (artikel 129, punt a), EOV).

33. Het EDPB merkt op dat de door de EOO voorziene beperkingen van de rechten van de betrokkenen beperkt zijn tot wat strikt noodzakelijk en evenredig is om de correcte werking van de octrooiverleningsprocedure te verzekeren, waarbij de essentie van de grondrechten en de vrijheid van de betrokkenen wordt geëerbiedigd, alsook de noodzakelijkheids- en evenredigheidsvereisten zoals uiteengezet in het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie ("het Handvest") en in het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden.

2.3 Beperkingen op verdere doorgifte

34. De adequaatheidsreferentie in de AVG maakt duidelijk dat het beschermingsniveau voor natuurlijke personen van wie de persoonsgegevens op basis van een adequaatheidsbesluit worden doorgegeven, niet mag worden ondermijnd door verdere doorgifte en dat dit bijgevolg "alleen [mag] worden toegestaan wanneer de latere ontvanger – dat wil zeggen de ontvanger van de verdere doorgifte – eveneens is onderworpen aan voorschriften (met inbegrip van contractuele bepalingen) die een passend beschermingsniveau opleveren, en deze ontvanger de relevante instructies opvolgt wanneer hij/zij namens de verwerkingsverantwoordelijke gegevens verwerkt"¹⁵. Hoewel de DPR onderscheid maakt tussen zogenaamde "doorzendingen van persoonsgegevens" en "doorgiften van persoonsgegevens" en voorziet in verschillende regels voor deze twee categorieën van doorgiften¹⁶, onderstreept het EDPB dat het vereiste om het beschermingsniveau niet te ondermijnen van toepassing is op alle verdere doorgiften van persoonsgegevens vanuit de EU, ongeacht de gebruikte terminologie.
35. Het EDPB merkt op dat op "doorgiften van persoonsgegevens" (zoals gedefinieerd in artikel 3, punt t), DPR) vrijwel dezelfde regels van toepassing zijn als die van hoofdstuk V van de AVG, om ervoor te zorgen dat het door de AVG gewaarborgde beschermingsniveau niet wordt ondermijnd (artikelen 9 en 10 DPR).
36. Het EDPB verwelkomt deze nauwe afstemming op hoofdstuk V van de AVG en neemt met voldoening nota van de verwijzing in de DPO-richtsnoeren voor doorgifte naar de richtsnoeren van het EDPB en de ontwikkelingen binnen het Uniekader¹⁷.
37. In het licht van het bovenstaande heeft het EDPB zijn beoordeling toegespitst op de regels die van toepassing zijn op de andere categorie van doorgiften in het kader van de DPR, de "doorzendingen van persoonsgegevens".

2.3.1 Doorzendingen van persoonsgegevens

38. Overeenkomstig artikel 3, punt s), DPR wordt onder "doorzendingen van persoonsgegevens" verstaan "het verstrekken, verspreiden of anderszins ter beschikking stellen, onder meer door het verlenen van inzage, van persoonsgegevens aan een partij binnen de Europese Octrooiorganisatie of aan een nationale dienst voor de industriële eigendom of een andere overheidsinstantie van een staat die partij is bij het Europees Octrooioverdrag onder de voorwaarden van artikel 8".

¹⁵ Groep artikel 29, WP 254 rev. 01, vastgesteld op 28 november 2017 en laatstelijk herzien en vastgesteld op 6 februari 2018, bekrachtigd door het EDPB, hoofdstuk 3, A.9.

¹⁶ Zie overwegingen 62-72 van het ontwerpbesluit.

¹⁷ [EOO, toelichting inzake de doorzending en doorgifte van persoonsgegevens, versie van januari 2024](#), punt 3.2 (blz. 9).

39. Artikel 8, lid 1, DPR bepaalt dat persoonsgegevens aan een overheidsinstantie van een verdragsluitende staat van de EOO mogen worden doorgezonden indien de gegevens noodzakelijk zijn voor de uitvoering van de taken van die overheidsinstantie en indien de doorzending verenigbaar is met de taken en de werking van de EOO¹⁸. Op grond van artikel 8, lid 2, DPR is de doorzending van persoonsgegevens aan een nationale dienst voor de industriële eigendom van een verdragsluitende staat van de EOO toegestaan indien de gegevens noodzakelijk zijn voor de uitvoering van taken binnen de bevoegdheid van de ontvanger en indien de uitoefening van zijn openbare gezag en de verwerking noodzakelijk zijn voor de uitvoering van taken in het kader van de officiële activiteiten van de EOO of in het kader van de legitieme uitoefening van het aan de verwerkingsverantwoordelijke verleende openbare gezag, met inbegrip van de verwerking die noodzakelijk is voor het beheer en de werking van de EOO. De doorzending van deze gegevens vindt plaats in het kader van de octrooiverleningsprocedure die is vastgesteld in het EOv en het Verdrag tot samenwerking inzake octrooien¹⁹.
40. Ontvangers dienen te bewijzen dat de gegevens moeten worden doorgegeven voor een specifiek doel in verband met de verplichting van de EOO om medewerking te verlenen aan de verdragsluitende staat, en de verwerkingsverantwoordelijke dient – indien de gerechtvaardigde belangen van de betrokkene kunnen worden geschaad – vast te stellen dat het evenredig is de gegevens voor dat specifieke doel door te geven, nadat hij de tegenstrijdige belangen aantoonbaar heeft afgewogen (artikel 8, leden 3 en 4, DPR).
41. Om passende garanties voor doorzending te bieden, moeten specifieke gegevensbeschermingsbepalingen worden opgenomen in afdwingbare instrumenten, zoals memoranda van overeenstemming of administratieve bepalingen²⁰. De DPO van de EOO heeft modelbepalingen inzake gegevensbescherming opgesteld voor memoranda van overeenstemming, waarin onder meer wordt voorzien in gegevensbeschermingsbeginselen, met inbegrip van bijvoorbeeld doelbinding, de rechten van betrokkenen, onafhankelijk toezicht en adequate handhavingsmechanismen²¹. Het EDPB erkent dat dergelijke waarborgen worden geboden, maar merkt op dat het vereiste om het beschermingsniveau niet te ondermijnen niet specifiek wordt genoemd met betrekking tot doorzendingen, noch in artikel 8 DPR, noch in de toelichting van de EOO inzake de doorzending en doorgifte van persoonsgegevens of in het ontwerp van adequaatheidsbesluit. Het EDPB merkt op dat dit vereiste daarentegen uitdrukkelijk wordt vermeld in het kader van doorgiften²², en verzoekt de Commissie dit punt te verduidelijken.

¹⁸ Zie overweging 63 van het ontwerpbesluit; de doorzending zou kunnen plaatsvinden met het oog op medewerking door middel van overlegprocessen; detachering en inzet van deskundigen; informatieverstrekking over EOO-medewerkers met het oog op de vaststelling van sociale uitkeringen, belastingheffing enz.

¹⁹ Zie overweging 62, voetnoot 165, van het ontwerpbesluit en [PB EOB 2021, A98 – Besluit van de voorzitter van het Europees Octrooibureau van 13 december 2021 betreffende de verwerking van persoonsgegevens in het kader van octrooiverlenings- en aanverwante procedures](#).

²⁰ [EOO, toelichting inzake de doorzending en doorgifte van persoonsgegevens, versie van januari 2024](#), blz. 6.

²¹ [Overzicht van de eisen van de EOO-modelbepaling inzake gegevensbescherming voor memoranda van overeenstemming, versie van juni 2024](#).

²² Zie overweging 67 van het ontwerpbesluit.

42. Bovendien heeft het EDPB uit aanvullende toelichtingen van de Commissie begrepen dat het vereiste van passende garanties ten behoeve van doorzendingen niet van toepassing is wanneer de ontvanger een nationale dienst voor de industriële eigendom is. Bijgevolg is het voor het EDPB niet volledig duidelijk welke gegevensbeschermingswaarborgen van toepassing zijn wanneer persoonsgegevens worden doorgegeven in het kader van de octrooiverleningsprocedure. Het EDPB verzoekt de Commissie derhalve ook dit punt te verduidelijken.

2.4 Procedurele en handhavingsmechanismen

43. Volgens de adequaatheidsreferentie²³ en de desbetreffende rechtspraak van het Hof van Justitie²⁴ moet een gegevensbeschermingssysteem dat in essentie gelijkwaardig is aan het model van de Europese Unie, in het volgende voorzien: i) een onafhankelijke autoriteit, die moet toezien op de gegevensbeschermingswetgeving en deze moet handhaven, met de bevoegdheid om onderzoek in te stellen en maatregelen te nemen zonder invloed van buitenaf; ii) de verwerkingsverantwoordelijken en de verwerkers moeten verantwoording afleggen en zich bewust zijn van hun verantwoordelijkheden, terwijl de betrokkenen worden geïnformeerd over hun rechten. Er moeten doeltreffende sancties en verificatieprocessen bestaan om naleving van de regels te verzekeren; iii) verwerkingsverantwoordelijken en verwerkers moeten de naleving aantonen aan de hand van bijvoorbeeld gegevensbeschermingseffectbeoordelingen, registers van verwerkingsactiviteiten en de benoeming van functionarissen voor gegevensbescherming. Bovendien iv) moet het gegevensbeschermingssysteem individuele betrokkenen ondersteunen en bijstaan bij het uitoefenen van hun rechten en het benutten van passende verhaalmogelijkheden.
44. Wat betreft het verantwoordingsbeginsel dat betrekking heeft op de punten ii) en iii) van het vorige punt, verwijst het EDPB naar punt 2.1.2.
45. In de volgende hoofdstukken spitst het EDPB zijn beoordeling toe op het bestaan van een onafhankelijke autoriteit en van passende verhaalmechanismen.

²³ Groep artikel 29, WP 254 rev. 01, vastgesteld op 28 november 2017 en laatstelijk herzien en vastgesteld op 6 februari 2018, bekrachtigd door het EDPB, hoofdstuk 3, C.

²⁴ Arrest van het Hof van Justitie van 6 oktober 2015 in zaak C-362/14, Maximilian Schrems/Data Protection Commissioner ("Schrems").

1.

2.

2.1

2.2

2.3

2.4

2.4.1 Functionaris voor gegevensbescherming en Comité voor gegevensbescherming

46. Bij het door de EOO gepresenteerde systeem worden twee afzonderlijke organen opgezet die moeten toezien op de naleving van de gegevensbeschermingsregels: de functionaris voor gegevensbescherming en het Comité voor gegevensbescherming (artikel 32A van het Ambtenarenreglement).
47. De functionaris voor gegevensbescherming van de EOO vervult niet alleen de traditionele taken van die functie uit hoofde van de AVG, maar heeft ook onderzoeksbevoegdheden overeenkomstig artikel 43 DPR.
48. Het DPB moet zorgen voor onafhankelijk, doeltreffend en onpartijdig toezicht op de gegevensbeschermingsregels. Betrokkenen hebben het recht om een klacht in te dienen bij het DPB wanneer zij het niet eens zijn met een besluit of wanneer een verzoek om herziening impliciet is afgewezen door een gedelegeerde verwerkingsverantwoordelijke (artikel 50 DPR).
49. Hoewel deze tweeledige structuur, die door de aard van de EOO wordt gerechtvaardigd, op zichzelf niet zorgwekkend of problematisch is, is het van essentieel belang dat beide organen volledig onafhankelijk opereren om doeltreffend toezicht en een doeltreffende handhaving te waarborgen en dat zij over alle nodige bevoegdheden beschikken om hun taken te kunnen uitvoeren.
50. In dit verband heeft het EDPB zijn beoordeling toegespitst op de feitelijke onafhankelijkheid van deze toezichtsinstanties en op hun bevoegdheden. Het EDPB is ingenomen met de bewoordingen die het onafhankelijkheidsbeginsel schragen in de desbetreffende artikelen en met de ingebouwde extra waarborgen.
51. Binnen dit kader heeft het EDPB gekeken naar de regels met betrekking tot de benoeming, de ontheffing uit de functie en het ontslag van de DPO en het DPB, met name de verplichting van de voorzitter om het DPB te raadplegen alvorens de DPO uit zijn functie te ontheffen of te ontslaan.
52. Het EDPB beschouwt deze voorafgaande raadpleging als een mogelijke waarborg voor de onafhankelijkheid van de DPO, al blijven de aard en de implicaties van die raadpleging onduidelijk. Daarom verzoekt het EDPB de Commissie dit punt verder te verduidelijken en te overwegen om bij toekomstige evaluaties te controleren of de functionaris voor gegevensbescherming in de praktijk niet door de verwerkingsverantwoordelijke wordt ontslagen of gestraft voor de uitvoering van zijn taken.

53. Het EDPB merkt op dat het DPB krachtens artikel 47 DPR een toezichthoudende en adviserende functie heeft, aangezien het DPB de verwerkingsverantwoordelijke en de gedelegeerde verwerkingsverantwoordelijken adviseert over de toepassing van de artikelen 38 en 39 DPR, adviseert over het ontslag van de functionaris voor gegevensbescherming krachtens artikel 48, lid 2, DPR, en advies uitbrengt over het gebruik van het verhaalmechanisme krachtens artikel 50.
54. Wat de benoeming van de leden van het Comité voor gegevensbescherming (DPB) betreft, merkt het EDPB op dat het DPB overeenkomstig artikel 48, lid 1, DPR bestaat uit drie externe gegevensbeschermingsdeskundigen die door de voorzitter van het Bureau worden benoemd, te weten een voorzitter en nog twee leden, van wie er één als plaatsvervangend voorzitter optreedt. Overeenkomstig artikel 48, lid 2, DPR beschikken de voorzitter, de twee andere leden en de plaatsvervangende leden van het DPB over de nodige kwalificaties voor benoeming in een gerechtelijke functie of zijn zij beroepsbeoefenaren op het gebied van gegevensbescherming met bewezen deskundigheid en ervaring op dit gebied.
55. Het EDPB juicht toe dat de regels voor de selectie van de leden van de toezichtsinstantie vereisen dat leden deskundig zijn op het gebied van gegevensbescherming, en moedigt de Commissie aan erop toe te zien dat de leden van het DPB die op basis van hun kwalificaties worden geselecteerd, over de nodige deskundigheid op het gebied van gegevensbescherming beschikken, gezien het belang ervan voor de toezichtsfunctie.

2.4.2 Onderzoeks- en correctiebevoegdheden

56. In dit verband heeft het Hof van Justitie verduidelijkt dat de bevoegdheden van toezichtsinstanties noodzakelijk zijn voor de uitoefening van hun taken en dat zij met name moeten beschikken over onderzoeksbevoegdheden, zoals de bevoegdheid om alle inlichtingen in te winnen die voor de uitoefening van hun toezichtstaak noodzakelijk zijn, effectieve bevoegdheden om in te grijpen, bijvoorbeeld door de gegevensverwerking voorlopig of definitief te verbieden, en de bevoegdheid om in rechte op te treden²⁵.
57. Overeenkomstig artikel 43, lid 1, punt d), kan de DPO gegevensbeschermingsaudits en -onderzoeken (d.w.z. inspecties of ad-hoconderzoeken) uitvoeren²⁶. Overeenkomstig de nota over toezicht op gegevensbescherming²⁷, waarin artikel 43 DPR nader wordt toegelicht, stelt de DPO, in overleg met het DPB, een jaarlijks auditplan voor gegevensbescherming op en legt dit ter goedkeuring voor aan de voorzitter van de EOO. Het goedgekeurde plan wordt ter informatie voorgelegd aan het DPB. Het DPB kan te allen tijde voorstellen doen op gebieden waarop het Bureau een gegevensbeschermingsaudit dient uit te voeren.

²⁵ Arrest van het Hof van Justitie van 6 oktober 2015 in zaak C-362/14, Maximilian Schrems/Data Protection Commissioner ("Schrems"), punt 43.

²⁶ De onderzoeksbevoegdheden van de functionaris voor gegevensbescherming worden nader omschreven in de nota "Data Protection Oversight – How the Data Protection Office conduct DP Audits and DP Inspections", die op de website van de EOO beschikbaar is via de volgende link: <https://link.epo.org/web/office/data-protection-and-privacy/en-outline-of-the-data-protection-oversight-mechanism.pdf>.

²⁷ "Data Protection Oversight – How the Data Protection Office conduct DP Audits and DP Inspections", op de website van de EOO beschikbaar via de volgende link: <https://link.epo.org/web/office/data-protection-and-privacy/en-outline-of-the-data-protection-oversight-mechanism.pdf>.

58. Overeenkomstig artikel 43, lid 1, punt i), DPR moet de DPO reageren op verzoeken van het Comité voor gegevensbescherming en op verzoek van het DPB of op eigen initiatief samenwerken en overleg plegen met het DPB. Overeenkomstig artikel 43, lid 1, punt j), DPR moet de DPO de medewerking tussen het Comité voor gegevensbescherming en het Bureau vergemakkelijken met betrekking tot onder andere onderzoeken naar gegevensbescherming, klachtafhandeling, gegevensbeschermingseffectbeoordelingen en voorafgaande raadplegingen. De DPO moet het DPB ook op de hoogte stellen van nieuwe administratieve maatregelen en interne regels met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens.
59. De DPO stelt een verslag op van de uitgevoerde onderzoeken en audits, en wanneer hij vaststelt dat de gegevensbeschermingsregels niet worden nageleefd, vermeldt hij in het verslag zijn bevindingen, conclusies en aanbevelingen (met inbegrip van corrigerende maatregelen).
60. Overeenkomstig de nota over toezicht op gegevensbescherming kunnen de aanbevelingen met name “preventieve, verzachtende of corrigerende maatregelen” voor de verwerkingsverantwoordelijke omvatten in geval van onregelmatigheden of niet-naleving. De DPO kan aanbevelen de verwerkingsactiviteiten in overeenstemming te brengen met de DPR, verzoeken van betrokkenen om uitoefening van hun rechten uit hoofde van de DPR in te willigen, een inbreuk in verband met persoonsgegevens aan de betrokkene(n) mee te delen, een bepaalde gegevensverwerkingshandeling op te schorten of de gegevensstroom naar specifieke ontvangers op te schorten²⁸.
61. Overeenkomstig de nota over toezicht op gegevensbescherming en het besluit van de voorzitter van het Bureau van 12 juli 2024²⁹ kunnen de conclusies en aanbevelingen bindende kracht krijgen (onder voorbehoud van validatie door het Comité) en moeten ze door de verwerkingsverantwoordelijke ten uitvoer worden gelegd. Overeenkomstig de nota over toezicht op gegevensbescherming, waarin de regels van artikel 43, lid 1, punten i) en j), DPR nader worden toegelicht, is het DPB bevoegd opmerkingen te maken over conclusies en aanbevelingen en ook te verzoeken om wijzigingen, die de DPO moet doorvoeren. Bovendien heeft de DPO de bevoegdheid om vervolgininspecties te initiëren of de reikwijdte van de gegevensbeschermingsinspecties uit te breiden en om aan te bevelen een administratief onderzoek in te stellen om te bepalen of er tuchtrechtelijke of andere maatregelen moeten worden genomen.
62. Gezien het nauwe verband tussen de DPO en het DPB, alsook het belang van onderzoeks-, audit- en corrigerende bevoegdheden, beveelt het EDPB de Commissie aan om de wisselwerking daartussen verder te verduidelijken, met name wat betreft de uitoefening van onderzoeks-, audit- en corrigerende bevoegdheden, en om de rol van de DPO bij de behandeling van verzoeken van betrokkenen (artikel 43, lid 1, punt k), DPR) en zijn eventuele rol in de klachtenprocedure bij het DPB overeenkomstig artikel 50 DPR te verduidelijken. Het EDPB verzoekt de Commissie er in het bijzonder op toe te zien dat er in de praktijk een duidelijk onderscheid wordt gemaakt tussen het optreden van de DPO in eigen naam (bij de uitoefening van zijn taken en functie als DPO) en diens optreden namens het DPB om deze laatste te ondersteunen bij de uitoefening van zijn toezichtsfuncties. Dat zou extra duidelijkheid verschaffen over de toezichtstructuur en over de taken van de DPO en het DPB.

²⁸ Ibid.

²⁹ Besluit van de voorzitter van het Bureau inzake de afdwingbaarheid van de aanbevelingen van de functionaris voor gegevensbescherming, bekrachtigd door het Comité voor gegevensbescherming in het kader van gegevensbeschermingsaudits en -inspecties, beschikbaar via de volgende link: <https://link.epo.org/web/office/data-protection-and-privacy/en-decision-of-the-president-on-enforceability-of-dpo-conclusions-and-recommendations.pdf>.

2.4.3 Klachtenprocedure bij het Comité voor gegevensbescherming

63. Het EDPB merkt op dat betrokkenen het recht hebben een klacht in te dienen bij het Comité voor gegevensbescherming, dat de klacht behandelt overeenkomstig de procedure van artikel 50 DPR en het reglement van orde dat is opgenomen in bijlage 1 DPR.
64. In het bijzonder brengt het DPB na onderzoek van de klacht een met redenen omkleed advies uit aan de verwerkingsverantwoordelijke, waarin het kan aanbevelen een vergoeding voor materiële of immateriële schade toe te kennen.
65. Overeenkomstig artikel 50, lid 4, DPR zijn de met redenen omklede adviezen van het DPB (hierna ook “adviezen” genoemd) niet bindend voor de verwerkingsverantwoordelijke, die ervoor kan kiezen er geen gevolg aan te geven. In dat geval moet de verwerkingsverantwoordelijke een schriftelijke toelichting geven en wordt hem ook gevraagd de betrokkene, de gedelegeerde verwerkingsverantwoordelijke en, in voorkomend geval, de verwerker, de DPO en het DPB in kennis te stellen van zijn definitieve besluit en van de conclusies van het DPB. De betrokkene kan het besluit (bestaande uit het met redenen omklede advies van het DPB en het definitieve besluit van de verwerkingsverantwoordelijke) aanvechten door de voorzitter van het Bureau te verzoeken de arbitrageprocedure van artikel 52 DPR in te leiden of bij het administratief gerecht van de Internationale Arbeidsorganisatie.
66. Volgens het EDPB-richtsnoeren, de adequaatheidsreferentie en de rechtspraak van het Hof van Justitie heeft de toezichtsinstantie bindende bevoegdheden, aangezien dat een belangrijke factor is om de doeltreffendheid van het toezichtmechanisme te waarborgen.
67. Het EDPB merkt op dat de adviezen die het DPB heeft uitgebracht in het kader van de behandeling van klachten, niet bindend zijn. Hoewel de conclusies en aanbevelingen van de DPO – naar aanleiding van onderzoeken en audits die op verzoek van het DPB kunnen zijn geïnitieerd – bindend kunnen worden bij goedkeuring door het DPB, lijken zij niet van toepassing te zijn op zaken die zijn ingeleid op grond van artikel 50 DPR, d.w.z. klachten van betrokkenen.
68. In het licht van het bovenstaande verzoekt het EDPB de Commissie na te gaan of en ervoor te zorgen dat de bevoegdheden van het DPB bindend zijn in het kader van de behandeling van klachten op grond van artikel 50 DPR, en te beoordelen of hiertoe aanvullende waarborgen kunnen worden vastgesteld.
69. Het EDPB is evenwel verheugd dat beroep kan worden ingesteld tegen de besluiten van de verwerkingsverantwoordelijke overeenkomstig artikel 50, lid 6, DPR, aangezien de betrokkenen zo over de nodige verhaalmechanismen beschikken en het besluit van de toezichtsinstantie zo kan worden gehandhaafd.
70. Bovendien is het EDPB ermee ingenomen dat ook het DPB kan aanbevelen om een vergoeding voor materiële of immateriële schade toe te kennen (artikel 50, lid 3, DPR).

2.4.4 Verhaalmechanismen en arbitrage

71. Volgens de adequaatheidsreferentie moeten betrokkenen de beschikking hebben over doeltreffende verhaalmechanismen, met inbegrip van schadeloosstelling voor de onrechtmatige verwerking van hun persoonsgegevens. Dit is een essentieel element dat onafhankelijke arbitrage of een onafhankelijke uitspraak moet omvatten met de mogelijkheid schadeloosstelling te betalen en sancties op te leggen.

72. Het EDPB merkt op dat betrokkenen overeenkomstig het gegevensbeschermingskader van de EOO gerechtigd zijn de gedelegeerde verwerkingsverantwoordelijken te verzoeken om herziening van de verwerking van hun persoonsgegevens wanneer zij van mening zijn dat de gegevensbeschermingsregels zijn geschonden. Dit is een voorwaarde voor het indienen van een klacht bij het DPB als onafhankelijke toezichtsinstantie op grond van artikel 50 DPR. Dit vereiste is een nieuw element in vergelijking met het gegevensbeschermingssysteem van de EU, dat echter geen afbreuk doet aan het door de EOO-systeem geboden beschermingsniveau, aangezien het noch de afdwingbaarheid van de rechten van betrokkenen, noch hun recht op schadeloosstelling aantast.
73. Overeenkomstig artikel 50 en artikel 52, lid 1, DPR kunnen betrokkenen in beroep gaan tegen een definitief besluit dat is genomen volgens de procedure van artikel 50 DPR. Werknemers van de EOO kunnen tegen het besluit opkomen bij het administratief gerecht van de Internationale Arbeidsorganisatie. Andere betrokkenen hebben drie maanden de tijd om een verzoek om arbitrage in te dienen bij de voorzitter.
74. Het EDPB is ingenomen met de bepalingen met betrekking tot een verhaalmechanisme. Wat het arbitragemechanisme betreft, merkt het EDPB op dat het mogelijk is te voorzien in alternatieve geschillenbeslechtsmechanismen wanneer gerechtelijke mechanismen niet beschikbaar zijn, bijvoorbeeld vanwege de status van de verwerkingsverantwoordelijke als internationale organisatie. Die alternatieve geschillenbeslechtsmechanismen moeten de betrokkene garanties bieden die in essentie gelijkwaardig zijn aan de bij artikel 47 van het Handvest vereiste garanties³⁰. Daarom is het aanbieden van een alternatief mechanisme op zich niet inherent bezwaarlijk of problematisch³¹, mits de arbitrage i) een onafhankelijke en onpartijdige uitspraak in overeenstemming met de beginselen van een eerlijke rechtsgang garandeert, ii) bindend is voor de verwerkingsverantwoordelijke (d.w.z. de EOO)³² en iii) de mogelijkheid biedt om schadeloosstelling te betalen en iv) zo nodig sancties op te leggen.
75. Evenzo heeft het Europees Hof voor de Rechten van de Mens geoordeeld dat doeltreffende rechtsmiddelen kunnen bestaan in “redelijke alternatieve middelen”, zoals arbitrage³³.
76. Het EDPB stelt met tevredenheid vast dat het rechtskader van de EOO voorziet in i) regels om de onafhankelijkheid van de arbiter te waarborgen (artikel 52, lid 3, DPR), ii) bindende arbitrage (artikel 52, lid 1, DPR), alsook iii) het recht op schadeloosstelling in verband met een inbreuk op de gegevensbeschermingsregels (artikel 53 DPR) en iv) het opleggen van sancties indien nodig (artikel 11 van het arbitragereglement van het Europees Hof van Arbitrage³⁴).

³⁰ Arrest van het Hof van Justitie van 16 juli 2020 in zaak C-311/18, Data Protection Commissioner/Facebook Ireland Ltd en Maximillian Schrems (“Schrems II”), punt 96 en punten 186 e.v.

³¹ Groep artikel 29, adequaatheidsreferentie van 28 november 2017, laatstelijk herzien en vastgesteld op 6 februari 2018; Richtsnoeren 2/2020 betreffende artikel 46, lid 2, punt a), en lid 3, punt b), van Verordening 2016/679 inzake doorgiften van persoonsgegevens tussen overheidsinstanties en overheidsorganen binnen en buiten de EER, versie 2.0, vastgesteld op 15 december 2020, punten 53 en 75.

³² Arrest van het Hof van Justitie van 6 oktober 2015 in zaak C-362/14, Maximillian Schrems/Data Protection Commissioner (“Schrems”), punten 41 en 95; arrest van het Hof van Justitie van 16 juli 2020 in zaak C-311/18, Data Protection Commissioner/Facebook Ireland Ltd en Maximillian Schrems (“Schrems II”), punten 186, 187, 189 en 195 e.v.

³³ EHRM, Vijfde Sectie, beschikking op verzoekschrift nr. 415/07, Roland Klausecker tegen Duitsland, beschikbaar via de volgende link: [https://hudoc.echr.coe.int/eng#{%22itemid%22:\[%22001-151029%22}](https://hudoc.echr.coe.int/eng#{%22itemid%22:[%22001-151029%22}).

³⁴ Het arbitragereglement van het Europees Hof van Arbitrage is beschikbaar via de volgende link: <https://cour-europe-arbitrage.org/arbitration-rules/>.

77. Voorts is het EDPB verheugd over het feit dat de arbitragekosten worden gedragen door de EOO, waarmee wordt voldaan aan de eis dat rechtsmiddelen om de rechten van betrokkenen af te dwingen, geen buitensporige kosten met zich mogen meebrengen³⁵.

3. INZAGE EN GEBRUIK VAN PERSOONSGEGEVENS DIE VANUIT DE UNIE DOOR OVERHEIDSINSTANTIES AAN DE EUROPESE OCTROOIORGANISATIE WORDEN DOORGEGEVEN

78. Het EDPB wijst er in de eerste plaats op dat de beoordeling van de inzage van overheidsinstanties in, en hun gebruik van, vanuit de Unie doorgegeven persoonsgegevens in dit geval verschilt van de overeenkomstige beoordeling van het beschermingsniveau dat door een derde land wordt geboden. In het specifieke geval van een besluit over de adequate bescherming van persoonsgegevens door een internationale organisatie moeten niet zozeer de wetgeving en praktijken van derde landen inzake inzage door overheidsinstanties worden beoordeeld, maar moeten de regels worden gezien die bepalen hoe die organisatie omgaat met verzoeken van overheidsinstanties om inzage van persoonsgegevens, met name de mogelijkheid en de regels om dergelijke verzoeken te weigeren. Daarom verschilt de norm aan de hand waarvan de essentiële gelijkwaardigheid wordt beoordeeld, wat de inzage van gegevens door overheidsinstanties betreft, van eerdere adequaatheidsbesluiten.
79. Als verdere algemene opmerking vooraf wijst het EDPB erop dat de EOO volgens aanvullende toelichtingen van de Commissie nog geen verzoek om inzage van gegevens met het oog op de rechtshandhaving of de nationale veiligheid heeft ontvangen.
80. Dat er tot op heden geen verzoeken met het oog op de rechtshandhaving of de nationale veiligheid bij de EOO zijn ingediend, impliceert dat de in dergelijke gevallen toepasselijke regels in dit opzicht nog niet in de praktijk zijn getest. Daarom spoort het EDPB de Commissie aan om in de gaten te houden of de EOO in de toekomst dergelijke verzoeken ontvangt en te bezien hoe de betrokken regels in de specifieke omstandigheden worden toegepast. De Commissie zou met name kunnen onderzoeken hoe de regels en normen van de EOO van toepassing zijn op verzoeken van rechtshandavings- en inlichtingendiensten, zoals de verplichting om aan te tonen dat het noodzakelijk is gegevens door te geven voor een specifiek doel dat voortvloeit uit de verplichting van de EOO om medewerking te verlenen (artikel 8, lid 3, DPR). Dergelijk bewijsmateriaal vormt op zijn beurt de basis voor de beoordeling door de EOO van de vraag of doorzending noodzakelijk en evenredig is (artikel 8, lid 4, DPR)³⁶.

³⁵ Groep artikel 29, WP 254 rev. 01, vastgesteld op 28 november 2017 en laatstelijk herzien en vastgesteld op 6 februari 2018, bekrachtigd door het EDPB, punt 4.

³⁶ Zie wat het rechtskader voor doorzendingen betreft ook de punten 56 en 57 van dit advies.

3.1 Verwerking door de EOO van verzoeken van de overheid om inzage van persoonsgegevens

81. In het ontwerpbesluit wordt uiteengezet dat het rechtskader op grond waarvan de EOO verzoeken van overheidsinstanties met betrekking tot persoonsgegevens beoordeelt en beantwoordt, voortvloeit uit het Protocol, de vereisten van het DPR inzake de doorzending en doorgifte van persoonsgegevens, en het internationaal publiekrecht³⁷. Hoewel dit kader in het algemeen van toepassing is op verzoeken van zowel verdragsluitende als niet-verdragsluitende staten, voorzien de specifieke bepalingen in een verschillende regeling voor verzoeken van overheidsinstanties van verdragsluitende staten enerzijds en van niet-verdragsluitende staten anderzijds.
82. Wat de verdragsluitende staten betreft, worden de immuniteiten van de EOO die in het Protocol zijn vastgelegd (zie punt 14), aangevuld met een verplichting tot medewerking. In artikel 20, lid 1, van het Protocol is bepaald dat de EOO *“voortdurend [samenwerkt] met de bevoegde autoriteiten van de Verdragsluitende Staten ter bevordering van een goede rechtsbedeling, ter verzekering van de naleving van politievoorschriften en van voorschriften met betrekking tot de volksgezondheid, de arbeidsinspectie, of andere soortgelijke nationale wetten, alsmede ter voorkoming van misbruik van de in dit Protocol bedoelde voorrechten, immuniteiten en faciliteiten”*³⁸. Daartoe kan de EOO, zoals bepaald in artikel 3, lid 1, punt a), van het Protocol, haar immuniteit van rechtsmacht en van executie opheffen om te kunnen reageren op verzoeken van overheidsinstanties om inzage. Het EDPB merkt op dat het inderdaad onvermijdelijk lijkt te voorzien in mechanismen voor de verlening van medewerking aan overheidsinstanties uit verdragsluitende staten, die in bepaalde gevallen zelfs in het belang van de betrokkene kunnen zijn, bijvoorbeeld wanneer het gaat om sociale uitkeringen en verzekeringsaangelegenheden van EOO-medewerkers. Artikel 20, lid 1, van het Protocol doet evenwel de vraag rijzen, met name met het oog op verzoeken om inzage ten behoeve van de rechtshandhaving en nationale veiligheid, hoe de verplichting tot medewerking zich verhoudt tot, of interageert met, het begrip “immuniteit”. De Commissie heeft aangegeven dat de EOO-regels inzake medewerking moeten worden gezien in het kader van het bredere algemene immuniteitsbeginsel, en dat de EOB daarom verzoeken met bovengenoemde doeleinden zou kunnen afwijzen, ongeacht artikel 20, lid 1, van het Protocol. Het EDPB verzoekt de Commissie dit punt verder te verduidelijken in het besluit.
83. De beslissing over een verzoek om medewerking ligt bij de voorzitter van het Bureau, die daarbij, zoals in het ontwerpbesluit wordt aangegeven, een discretionaire bevoegdheid uitoefent³⁹. Hoewel in het ontwerpbesluit wordt verwezen naar artikel 3, lid 1, punt a), van het Protocol als rechtsgrondslag voor het opheffen van de immuniteit van de organisatie, wordt in het ontwerpbesluit niet duidelijk verwezen naar een bepaling waarbij aan de voorzitter de discretionaire bevoegdheid wordt verleend en de criteria worden vastgesteld voor de uitoefening van die bevoegdheid bij de beslissing over een verzoek om medewerking. Het EDPB merkt op dat de voorzitter krachtens artikel 19, lid 2, van het Protocol *“de plicht [heeft] de immuniteit op te heffen, indien hij van oordeel is dat deze immuniteit aan de loop van het recht in de weg staat, en indien het mogelijk is van deze immuniteit afstand te doen zonder de belangen van de Organisatie in gevaar te brengen”*. Dit vereist doet verdere vragen rijzen over de reikwijdte van de discretionaire bevoegdheid van de voorzitter. In aansluiting op het vorige punt verzoekt het EDPB de Commissie derhalve deze aspecten in het besluit te verduidelijken.

³⁷ Zie overweging 96 van het ontwerpbesluit.

³⁸ Volgens aanvullende informatie van de Commissie heeft de EOO tot nu toe geen gebruik gemaakt van de bevoegdheid op grond van artikel 20, lid 2, en artikel 25 van het Protocol om aanvullende overeenkomsten te sluiten met een of meer verdragsluitende staten met het oog op de rechtshandhaving of de nationale veiligheid.

³⁹ Zie overweging 97 van het ontwerpbesluit.

84. Indien de EOO besluit een verzoek om inzage van een verdragsluitende staat overeenkomstig artikel 20, lid 1, van het Protocol in te willigen, zijn de DPR-vereisten voor doorzendingen van toepassing (zie punten 38 e.v.)⁴⁰. Deze regels zijn van toepassing op alle verdragsluitende staten, ongeacht of de verdragsluitende staat een EER-lidstaat is of uit het oogpunt van de EU-wetgeving inzake gegevensbescherming kan worden aangemerkt als derde land. De regels voor doorzending vereisen echter, in tegenstelling tot de regeling voor doorgiften aan overheidsinstanties buiten de verdragsluitende staten van de EOO, niet uitdrukkelijk dat de doorgegeven gegevens in het ontvangende land een passend beschermingsniveau genieten⁴¹. In dit verband verwijst het EDPB naar zijn richtsnoeren over artikel 48 AVG⁴², waarin het volgende wordt verklaard: *“Wanneer in de EU verwerkte gegevens worden doorgegeven of verstrekt naar aanleiding van een verzoek van een autoriteit van een derde land, is die verstrekking onderworpen aan de AVG en vormt zij een doorgifte in de zin van hoofdstuk V. Dit betekent dat er, zoals voor elke doorgifte waarop de AVG van toepassing is, een rechtsgrond moet zijn voor de verwerking als bedoeld in artikel 6 en een grond voor doorgifte als bedoeld in hoofdstuk V”*⁴³. In dit verband herhaalt het EDPB zijn verzoek uit punt 41 om verduidelijking en vraagt het de Commissie te verduidelijken welke waarborgen ook van toepassing zijn op doorzendingen op basis van verzoeken om inzage van overheidsinstanties, met name verzoeken met het oog op de rechtshandhaving of de nationale veiligheid. Er moet voldoende aandacht uitgaan naar de vereisten van hoofdstuk V van de AVG, voor zover dat nodig is om de essentiële gelijkwaardigheid vast te stellen, ook wanneer het begrip “derde landen” niet helemaal gelijkloopt in de EU-wetgeving inzake gegevensbescherming en in het EOO-rechtskader⁴⁴.
85. Hoewel het EDPB erkent dat in de toelichting van de EOO inzake de doorzending en doorgifte van persoonsgegevens wordt gesteld dat *“om passende garanties voor doorzending te bieden, [...] specifieke gegevensbeschermingsbepalingen [moeten] worden opgenomen in afdwingbare instrumenten, zoals memoranda van overeenstemming of administratieve bepalingen”*⁴⁵, is het in de praktijk misschien niet haalbaar om dergelijke instrumenten toe te passen ten aanzien van rechtshandavingsinstanties en nationale veiligheidsinstanties. Het EDPB is van mening dat doorzendingen van persoonsgegevens aan verdragsluitende staten die geen lid zijn van de EER, met name met het oog op de rechtshandhaving en de nationale veiligheid, bijzondere aandacht van de Commissie vereist.
86. Aangezien er geen rechtsinstrument is dat specifiek betrekking heeft op de behandeling van verzoeken van overheidsinstanties van niet-verdragsluitende staten door de EOO, zijn de algemene regels voor doorgiften in het kader van de DPR van toepassing, die zeer vergelijkbaar zijn met die van hoofdstuk V van de AVG (zie de punten 35 en 36).

⁴⁰ Ibid.

⁴¹ Zie de overwegingen 63-65 van het ontwerpbesluit en artikel 8 DPR.

⁴² Richtsnoeren 02/2024 van het EDPB van 2 december 2024 inzake artikel 48 AVG.

⁴³ Ibid., punt 9.

⁴⁴ Hoewel het EDPB erkent dat alle verdragsluitende staten partij zijn bij het EVRM en Verdrag nr. 108, brengt het EDPB in herinnering dat de ratificatie van dergelijke instrumenten op zich niet kan zorgen voor een in essentie gelijkwaardig beschermingsniveau, aangezien dat met name zal afhangen van de specifieke uitvoering ervan per land.

⁴⁵ [EOO, toelichting inzake de doorzending en doorgifte van persoonsgegevens, versie van januari 2024](#), blz. 6.

3.2 Beperking van de rechten van betrokkenen

87. In artikel 25 DPR is bepaald dat specifieke wettelijke bepalingen in het rechtskader van de EOO, onder voorwaarden die nauw aansluiten bij de vereisten van artikel 23 AVG, de toepassing van rechten van betrokkenen kunnen beperken (zie de punten 33 e.v.). Wat de inzage door overheidsinstanties betreft, merkt het EDPB op dat de beperking in circulaire nr. 420, punt h), vatbaar is voor een ruime uitlegging, aangezien daarin in algemene termen wordt verwezen naar scenario's met betrekking tot *“het verlenen of ontvangen van bijstand aan of van bevoegde overheidsinstanties, met inbegrip van de verdragsluitende staten van de EOO en internationale organisaties”*. Het EDPB erkent dat het toepassingsgebied van deze bepaling beperkt is tot het personeel van de EOO, maar verzoekt de Commissie toe te zien op de praktische toepassing ervan.

4. UITVOERING VAN EN TOEZICHT OP HET ONTWERPBESLUIT

88. Wat betreft het toezicht op en de herziening van het adequaatheidsbesluit merkt het EDPB op dat het volgens de rechtspraak van het Hof van Justitie “ook [...] aan de Commissie [staat], met het oog op het feit dat het door een derde land [of een internationale organisatie] geboden beschermingsniveau aan ontwikkelingen onderhevig kan zijn, om na de vaststelling van een beschikking krachtens [artikel 45 AVG] periodiek na te gaan of de constatering dat het door het derde land [of de internationale organisatie] in kwestie geboden beschermingsniveau passend is, nog steeds in feite en in rechte gerechtvaardigd is. Een dergelijk onderzoek dringt zich in elk geval op wanneer er aanwijzingen zijn die daarover twijfels doen ontstaan”⁴⁶.
89. Het EDPB is van mening dat de toezichtfunctie – en met name de uitoefening van onderzoeks- en corrigerende bevoegdheden – alsook de inzage door overheidsinstanties van gegevens die van de EU naar de EOO worden doorgegeven, bij de volgende periodieke evaluaties bijzondere aandacht behoeven. Evenzo moet de Commissie in het kader van het toezicht op het adequaatheidsbesluit verdere aandacht besteden aan de ontwikkeling van de regels ter aanvulling van de DPR, zoals het besluit van de voorzitter van het Europees Octrooibureau inzake de afdwingbaarheid van de aanbevelingen van de functionaris voor gegevensbescherming, bekrachtigd door het Comité voor gegevensbescherming in het kader van gegevensbeschermingsaudits en -inspecties, de nota *“Data Protection Oversight – How the Data Protection Office conduct DP Audits and DP Inspections”* en de toelichting van de EOO inzake de doorzending en doorgifte van persoonsgegevens van januari 2024.
90. Het EDPB merkt op dat de beoordeling van de vraag of het beschermingsniveau adequaat is, overeenkomstig artikel 45, lid 3, AVG ten minste om de vier jaar plaatsvindt.
91. Wat betreft de praktische betrokkenheid van het EDPB en zijn vertegenwoordigers bij de voorbereiding en de uitvoering van de toekomstige periodieke evaluaties, herhaalt het EDPB dat alle relevante documentatie, met inbegrip van de correspondentie, ruim vóór de evaluaties schriftelijk met het EDPB moet worden gedeeld.

⁴⁶ Arrest van het Hof van Justitie van 6 oktober 2015 in zaak C-362/14, Maximilian Schrems/Data Protection Commissioner (“Schrems”), punt 76. Zie ook overweging 105 en artikel 3, lid 5, van het ontwerpbesluit.

92. Het EDPB is ermee ingenomen dat het ontwerpbesluit voorziet in de deelname van het EDPB aan de vergadering van de Commissie en de EOO over de evaluatie van de werking van het adequaatheidsbesluit.

Voor het Europees Comité voor gegevensbescherming

De voorzitter

(Anu Talus)